XYZ
ਬਨਾਮ
ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ
(ਆਪਰਾਧਿਕ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1184 ਦੀ 2022)
ਅਗਸਤ 05, 2022
[ਡਾ. ਧਨੰਜ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਅਤੇ

ਜੇ.ਬੀ. ਪਰਦੀਵਾਲਾ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]ਆਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 – ਧਾਰਾ 156(3) – “ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ” – ਸੰਜੋਗਬਦ੍ਧ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ, ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ – ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ – ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ (ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ) ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਯੌਨ ਉਤਪੀੜਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ – ਉਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਅੰਤਤਃ, ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਪਹਿਲੀ ਕਲਾਸ (ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ.) ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਲਿਆਂਦਾ – ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਨਿਸਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ, ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਘਟਨਾ “ਦਿਖਾਈ ਗਈ” ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ – ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਵਰਤਾਰਾ ਕੀਤਾ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਧਾਰਾ 482, ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਖਾਰਜ – ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ “ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ – ਪਰ ਇਹ ਵਿਕਲਪ ਮਨਮਾਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਨਿਆਂਕਿਕ ਤਰਕ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਦੀ ਸੀਸੀਟੀਵੀ ਫੁਟੇਜ ਦੀ ਆਡੀਓ-ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਵੀ.ਆਰ.ਜ਼ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਖੁਦ ਉਸ ਨੂੰ ਪੱਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ, ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਸੀ – ਬਾਵਜੂਦ ਕਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਖਿਲਾਫ ਡੀ.ਵੀ.ਆਰ.ਜ਼ ਦੀ ਚੋਰੀ ਲਈ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ – ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਹੈ

ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੰਜਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੋਵੇ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਧਿਆਨ 'ਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 156(3) 'ਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ - ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਧੀਨ CrPC ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ, ਮਾਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - JMFC ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ - ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਕਾਇਆ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਰੱਦ - JMFC ਗੁਆਲਿਓਰ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਯੌਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ (ਰੋਕਥਾਮ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ) ਐਕਟ 2013 - ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ।

FIR – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਯੌਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ - ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ - ਫੈਸਲਾ: ਜਾਂਚ ਅਤੇ / ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਹ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ - ਜੇਕਰ, ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਉੱਤੇ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ

ਧਾਰਾ 173 CrPC ਅਧੀਨ ਇੱਕ B ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ FIR ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ- ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਦੋਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸੰਜਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਵੇਕ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕਦੇ - ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ।

ਫੌਜਦਾਰੀ ਤਰੀਕਾ ਕਾਨੂੰਨ, 1973 – ਧਾਰਾ 156(3) – ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ – ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ – ਯੌਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਯੌਨ ਹਮਲੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਫਰਜ਼; ਮੁੜ ਦੋਹਰਾਇਆ ਗਿਆ – ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ, ਗਿਣਾਏ ਗਏ।

ਲਲਿਤਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ (2014) 2 SCC 1 : [2013] 14 SCR 713 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ।

ਸਕੀਰੀ ਵਾਸੂ ਬਨਾਮ ਸੂਬਾ ਯੂ.ਪੀ (2008) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 409 : [2007] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1100; ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਗੁੰਡਲੁਰੀ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਈ.ਪੀ.ਸੀ.ਓ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪਾਵਰ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ. (2010) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 206 : [2010] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 278; ਅਪਰਨਾ ਭੱਟ ਬਨਾਮ ਸੂਬਾ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 2021 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 230; ਸੂਬਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਬਨਾਮ ਬੰਦੂ @ ਦੌਲਤ (2018) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 163; ਸਮ੍ਰਤੀ ਤੁਕਾਰਾਮ ਬਦਾਦੇ ਬਨਾਮ ਸੂਬਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ 2022 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਐਸ.ਸੀ. 78 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਵਿਰੇਂਦਰ ਬਨਾਮ ਸੂਬਾ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ ਦਿੱਲੀ 2009 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ ਔਨਲਾਈਨ ਦਿੱਲੀ 3083 – ਮਨਜ਼ੂਰੀ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2013] 14 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 713 ਪੈਰਾ 15 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2007] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1100 ਪੈਰਾ 20 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

[2010] 9 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 278 ਪੈਰਾ 21 ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1184 ਦਾ 2022।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਗ੍ਵਾਲੀਅਰ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ 06.01.2022 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਹ ਅਪੀਲ ਉੱਠੀ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ।

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅਨੀਤਾ ਸ਼ੇਨੋਏ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਵੇਤਾ ਰਾਣੀ, ਅਨੰਤ ਅਗਰਵਾਲ, ਐਡਵਾਂਸ ਬਿਨੈਕਾਰ ਲਈ.

ਆਰ ਬਸੰਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਸਿਧਾਰਥ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ਼ਸ਼ਾਂਕ ਸਿੰਘ, ਅਨੁਪਮ ਚੌਧਰੀ, ਉੱਜਵਲ ਕੁਮਾਰ, ਮੁਹੰਮਦ. ਅਸਦ ਖਾਨ, ਵਰੁਣ ਸਿੰਘ, ਸੰਤੋਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ, ਅਭੈ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਕਿਤਾ ਅਗਰਵਾਲ, ਸ. ਕੌਸਤੁਭ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਗੋਪਾਲ ਝਾਅ, ਉਮੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਯਾਦਵ, ਸ਼੍ਰੇਅਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਐਡਵਾਂਸ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਡਾ. ਧਨੰਜਯਾ ਵਾਈ ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ.

1. ਛੁੱਟੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਗ੍ਵਾਲੀਅਰ ਵਿੱਚ ਲਕਸ਼ਮੀਬਾਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਫਿਜ਼ੀਕਲ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਯੋਗਾ ਇੰਸਟ੍ਰਕਟਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਉਸ ਸਮੇਂ, ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦਾ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਚ 2019 ਵਿੱਚ, ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਾਲ ਅਣੁਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅਲੱਗ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਝਿੜਕਿਆ। 14 ਅਕਤੂਬਰ 2019 ਨੂੰ, ਉਸ ਨੇ ਗੋਲੇ ਕਾ ਮੰਦਿਰ, ਗ੍ਵਾਲੀਅਰ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਅੰਦੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ, ਉਸ ਨੇ 15 ਅਕਤੂਬਰ 2019 ਨੂੰ ਸਿਟੀ ਸੈਂਟਰ, ਗ੍ਵਾਲੀਅਰ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਉੱਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 18 ਫਰਵਰੀ 2020 ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਤੇ 24 ਫਰਵਰੀ 2020 ਨੂੰ ਦੋਵੇਂ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਸ. ਗੋਲੇ ਕਾ ਮੰਦਿਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਗ੍ਵਾਲੀਅਰ ਵਿੱਚ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਫਰਸਟ ਕਲਾਸ ਨੂੰ ਚਲਾਇਆ। 26 ਫਰਵਰੀ 2020 ਨੂੰ, ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਵਿਡ-19 ਮਹਾਮਾਰੀ ਦੇ ਆਰੰਭ ਕਾਰਨ ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਅੱਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ।

4. ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 226 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਦੇ ਯੌਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੇ ਰੋਕਥਾਮ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ ਐਕਟ 2013 ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ।

5. ਯੂਥ ਮਾਮਲੇ ਅਤੇ ਖੇਡ ਮੰਤਰਾਲਾ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ 29 ਮਈ 2020 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਂਤਰਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮੇਟੀ4SUPERSCRIPT ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 21 ਸਤੰਬਰ 2020 ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੇ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੋਟ ਜਮਾ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

6. 11 ਨਵੰਬਰ 2020 ਨੂੰ, ਤਤਕਾਲੀਨ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਭੇਜਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਗਸਤ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 2019 ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਆਡੀਓ-ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਾਲੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੇ ਡੀ.ਵੀ.ਆਰ.ਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮੁਹਰਬੰਦ ਪੈਕੇਟ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਤਤਕਾਲੀਨ ਇੰਚਾਰਜ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਅਗਸਤ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 2019 ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਆਡੀਓ-ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਾਲੇ ਡੀ.ਵੀ.ਆਰ.ਜ਼ ਨੂੰ ਮੁਹਰਬੰਦ ਪੈਕੇਟ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ।

7. 21 ਦਸੰਬਰ 2020 ਨੂੰ, ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਟੇਸ਼ਨ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 8 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗੋਲੇ ਕਾ ਮੰਦਿਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗ੍ਵਾਲਿਅਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇੰਚਾਰਜ ਵੱਲੋਂ ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ "ਜਿਥੇ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਗਈ...ਵਿਭਾਗੀ ਖਾਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ"।

8. 23 ਜੁਲਾਈ 2021 ਨੂੰ, ਇੰਚਾਰਜ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਕੈਮਰਿਆਂ ਦੇ ਡੀ.ਵੀ.ਆਰ.ਜ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਦੁਹਰਾਈ ਗਈ, ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੰਚਾਰਜ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਸਨ।

9. 16 ਅਗਸਤ 2021 ਨੂੰ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਇੰਚਾਰਜ ਨੇ ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 30 ਸਤੰਬਰ 2021 ਤੱਕ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਯਾਦ ਦਿਲਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 11 ਸਤੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਟੇਸ਼ਨ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ 20 ਸਤੰਬਰ 2021 ਤੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ। 20 ਸਤੰਬਰ 2021 ਨੂੰ, ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀਦਾਰ ਦੇ ਤਰਕਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ 22 ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਨੂੰ ਤੈਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

10. 29 ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਨੂੰ, ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਵਿੱਚ ਇੰਚਾਰਜ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਇੰਚਾਰਜ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਚਾਰ ਪਤਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਡੀ.ਵੀ.ਆਰ.ਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਮੁਹਰਬੰਦ ਪੈਕੇਟ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਤਤਕਾਲੀਨ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ, ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮੌਖਿਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੰਚਾਰਾਂ ਦੇ ਡੀ.ਵੀ.ਆਰ.ਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ, ਉਹ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸੰਚਾਰ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਡੀਓ-ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਦੇ ਡੀ.ਵੀ.ਆਰ.ਜ਼ ਨੂੰ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਤੇ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੋਰੀ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ ਤੇ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

11. 2 ਨਵੰਬਰ 2021 ਨੂੰ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, JMFC ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਕਿ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ, ਜੋ ਕਿ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦਾ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਸੀ, ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤੇ, ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ, ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਅਰਥਾਤ, ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਿਭਾਗ, ਇੱਕ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੇ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬਦੇਹ. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:

“ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਗੋਲੇ ਕਾ ਮੰਦਿਰ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨਾਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਅਤੇ ਤਬਦੀਲੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਮਜਬੂਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਦੀ ਬੋਰਾ, ਪਾਇਲ ਦਾਸ, ਵਿਵੇਕ ਪਾਂਡੇ, ਕਰਨਲ ਜੰਕ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਅਤੇ ਦਿਲੀਪ ਦੁਰੇਹਾ ਵੱਲੋਂ ਛੁੱਟੀ ਮਿਲਣ ਦੌਰਾਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਦਿਲੀਪ ਦੁਰੇਹਾ ਵੱਲੋਂ ਬੁਰੀ ਨੀਅਤ ਨਾਲ ਸਪਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਗੋਲਾ ਕਾ ਮੰਦਿਰ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 5625/2020, ਜੋ ਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਲੰਬਿਤ ਬਤਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸਥਿਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਗੋਲਾ ਕਾ ਮੰਦਿਰ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਬ ਇੰਸਪੈਕਟਰ, ਰਸ਼ਮੀ ਭਦੌਰੀਆ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਥੇ ਪੂਰੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ, ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਖਿਲਾਫ

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਭਾਗਕ ਖਾਮੀਆਂ ਕਾਰਨ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਖੋਜ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ, ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹਨਾਂ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਧਾਰਾਵਾਂ 200 ਅਤੇ 202 ਸੀਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮਾਮਲਾ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਤੈਅ ਹੈ।

ਮਾਮਲਾ 13.12.21 ਨੂੰ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

12. ਉਪਰੋਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੇ ਇਹ ਨਿਸਚਾ ਕੀਤਾ ਕਿ, ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, “ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਘਟਨਾ” “ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ”। ਫਿਰ ਵੀ, ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 200 ਅਤੇ 202 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ।

13. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 6 ਜਨਵਰੀ 2022 ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ “ਮਈ” ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾਵਾਂ 200 ਅਤੇ 202 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਸੀ, ਬਜਾਏ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੇ ਧਾਰਾਵਾਂ 200 ਅਤੇ 202 ਦੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 202 ਅਧੀਨ ਇਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੇ।

"119. ਇਸ ਲਈ, ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਨਾਂ-ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਉਹ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਾ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਤਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਪੁਲਿਸ ਇੱਕ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰੰਭਿਕ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੋਈ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ, ਜੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਝੂਠੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਸਲੀ ਹੈ, ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਹੈ ਆਦਿ। ਇਹ ਮੁੱਦੇ ਉਹ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਿਰਫ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਾਹਰੋਂ ਇੱਕ ਸੰਜਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ, ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਝੂਠੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਝੂਠੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਵਿਕਲਪ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।" 16. ਅਸੀਂ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਅਕਰਮਤਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਫਸੋਸਜਨਕ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਜਨਹਿਤੈਸ਼ੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣਾ ਬੱਧਬੱਧ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪੀੜਤ ਜਾਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਸੰਪਰਕ ਬਿੰਦੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਸਮਰੂਪ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੈਕਸੁਅਲ ਹੈਰਾਸਮੈਂਟ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ (ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ) ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ

ਕਲੰਕ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਕੋਈ ਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਕਸਰ ਸੈਕਸੁਅਲ ਹੈਰਾਸਮੈਂਟ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਸਮਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਨਾ ਕਰਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਔਪਚਾਰਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਹ ਅਕਸਰ ਸਫਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਬਾਤਚੀਤ ਕਰਨਾ ਕਈਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਡਰਾਉਣਾ ਅਨੁਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਅਸੁਵਿਧਾ ਅਕਸਰ ਵਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸੈਕਸੁਅਲ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ।"

17. ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੈਕਸੁਅਲ ਹੈਰਾਸਮੈਂਟ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ ਤੇ ਵੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰੁਕਾਵਟ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਜਾਏ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਡਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੁਖਦਾਈ ਅਨੁਭਵ ਦਾ ਸਾਮਣਾ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

18. ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਬਣਨਾ ਜਾਂ ਨਾ ਬਣਨਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਤੇ / ਜਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੜਾਅ ਤੇ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ, ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 173 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਬੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ - ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸੰਜਾਮਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕਦੇ।

19. ਦੂਜਾ, ਅਸੀਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਵੇਕਾਧੀਨਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਉਂਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 156(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 156(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਵਿੱਚ "ਮਈ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੇ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 200 ਅਤੇ 202 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਸੀ, ਬਜਾਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 156(3) ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੇ।

20. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਕੀਰੀ ਵਾਸੂ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ.6SUPERSCRIPT ਵਿੱਚ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ:

11. ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉਸਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 154 ਅਧੀਨ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 154(3) ਅਧੀਨ ਲਿਖਤੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਨਤੀਜਾ ਨਾ ਮਿਲੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਕਿ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਅਜੇ ਵੀ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੋਈ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਸਿੱਖਿਆ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅੱਗੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਇਸੇ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਮੋਨੀਟਰ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਸਕੇ।

...

13. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਿਲਾਵਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਦਿੱਲੀ3SUPERSCRIPT (ਜੇ.ਟੀ. ਵਿਦੇ ਪੈਰਾ 17) ਵਿੱਚ ਵੀ

ਇਹੀ ਵਿਚਾਰ ਅਪਣਾਇਆ। ਅਸੀਂ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇੱਕ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਜਿਸਟਰ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਉਚਿਤ ਨਾ ਸਮਝੇ, ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰੋਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਹੁਕਮ(ਾਂ) ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਲੱਗੇ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਨ।

...

15. ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਅਧੀਨ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪੁਲਿਸ 'ਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇੱਕ ਚੈੱਕ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿਥੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੋਨੀਟਰ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

...

17. ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਲਈ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦੇ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸੰਤੁ□ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ, ਤਾਂ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਉਚਿਤ ਜਾਂਚ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

...

26. ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਦਾ ਪਹਿਲਾ ਉਪਾਯ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 154(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧੀਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੇ। ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧੀਕਾਰੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 36 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਕੋਲ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਬਜਾਏ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 482 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰਨ ਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 200 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਆਪਰਾਧਿਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਪਾਯ ਹੈ। ਫਿਰ ਜਦ ਇੰਨੇ ਸਾਰੇ ਵਿਕਲਪਿਕ ਉਪਾਯ ਮੌਜੂਦ ਹਨ, ਤਾਂ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 482 ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ?

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

21. ਉਪਰੋਕਤ ਅਨਸ਼ਾਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਲ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀਨਿਵਾਸ ਗੁੰਡਲੁਰੀ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਈ.ਪੀ.ਸੀ.ਓ. ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪਾਵਰ ਕੰਸਟਰਕਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਨੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਜਾਂਚ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਅਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਹੀਂ

ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਧਾਰਾ 190(1)(ਬੀ) ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੰਜੀਦਗੀ ਲੈਣ ਲਈ ਬੰਧਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਹੈਂਸ, ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਜਾਂ ਅੰਤਿਮ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਤੀਜੇ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਨਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਧਾਰਾ 156 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘਿਆ ਹੈ।

22. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਕਥਾ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 156(3) ਅਧੀਨ ਕ੍ਰਿਪੀਸੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੱਦਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਖਿਲਾਫ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਸਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਨੋਟ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦੌਰ 'ਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ, ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਦ□ਸ਼ਟੀ, ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਹੋਣ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

23. ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ "ਮੇਅ" ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਜਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਵਿਕਲਪ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਵਿਕਲਪ ਮਨਮਾਨੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਤਰਕ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥ ਜਿਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾ ਤਾਂ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ (ਜੋ ਕਿ ਦੂਜਾ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ) ਦੇ ਚੈਂਬਰ ਦੀ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਫੁਟੇਜ ਦੀ ਆਡੀਓ-ਵੀਡੀਓ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਮੱਗਰੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਡੀ.ਵੀ.ਆਰ.ਜ਼ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੌਖਿਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੂੰ ਸੰਚਾਰ ਪੱਤਰ ਭੇਜੇ ਸਨ, ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਤਾਂਤਰਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਵਾਈਸ-ਚਾਂਸਲਰ ਸੀ। ਕਈ ਵਾਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਜਵਾਬ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ, ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਪੀ.ਐਸ. ਗੋਲੇ ਕਾ ਮੰਦਿਰ ਨਾਲ 29 ਅਕਤੂਬਰ 2021 ਨੂੰ ਡੀ.ਵੀ.ਆਰ.ਜ਼ ਦੀ ਚੋਰੀ ਲਈ ਦੂਜੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਖਿਲਾਫ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਸੀ।

24. ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਧਾਰਾ 156(3) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਕਲਪਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਧੀਨ ਕ੍ਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਬਰਾਮਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ, ਮਾਮਲਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

25. ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਯੌਨ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਯੌਨ ਹਮਲਾ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਰਾਧਿਕ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪੀੜਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟ੍ਰਾਮਾਟਾਈਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 'ਤੇ ਹੋਰ ਬੋਝ ਨਾ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਉਚਿਤ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਸੰਬੰਧੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਆਪਣਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਨਿਆਇਕ ਹੋਵੇਗਾ।

26. ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਨੂੰ ਕ੍ਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 156(3) ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ।

27. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਸੀ.ਸੀ.ਟੀ.ਵੀ. ਫੁਟੇਜ (ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤ) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਕਬਜੇ ਜਾਂ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਿਵੇਕਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

28. ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮੰਗ ਉਚਿਤ ਸੀ।

29. ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਸੀਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਚੁਕਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਗਵਾਲਿਅਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵ੍ਰਿੱਤ ਹਾਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 156(3) ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਸੀ. ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇ। ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ, ਸਮੇਤ ਇੱਕ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ, ਅਸੀਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹਿਲਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਆਫ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਰੈਂਕ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜੋ 6 ਜਨਵਰੀ 2022 ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇ.ਐਮ.ਐਫ.ਸੀ. ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਾਮਲੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

30. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸੈਕਸੁਅਲ ਹੈਰਾਸਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸੈਕਸੁਅਲ ਅਸੌਲਟ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਓਂ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੈਕਸੁਅਲ ਹੈਰਾਸਮੈਂਟ ਅਤੇ ਅਸੌਲਟ ਦੇ ਪੀੜਿਤਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਟਰਾਮਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਨਿਪਟ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਕਸੁਅਲ ਹੈਰਾਸਮੈਂਟ ਅਤੇ ਅਸੌਲਟ ਦੇ ਪੀੜਿਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਅਣਚਾਹੀ ਕਲੰਕ ਕਾਰਨ। ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਓਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਸਮਾਧਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀਰੇਂਦਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਐਨ.ਸੀ.ਟੀ. ਦਿੱਲੀ,8 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਪੀੜਿਤਾ ਨਾਲ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਵਿਹਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਭਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੂਰਾ ਸੱਚ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਮੂਲ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

> 22. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਮਿੰਦਗੀ, ਅਤੇ ਸੰਕੋਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਟ੍ਰਿਕਸ, ਗਵਾਹ, ਵਕੀਲ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੀੜਤ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਤਰੁੱਟੀ ਦਾ ਛਦਮ ਰੂਪ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ
>
> ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸੰਕੋਚ ਨੂੰ ਅਸਲ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਪਰਦਾ ਨਾ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਟ੍ਰਾਇਲ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਧਾਂ ਉੱਤੇ ਪਈ ਭਾਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
>
> (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

31. ਜਦੋਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਕ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਜਿਊਂਦਾ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਭਾਰੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਲਈ ਇੱਕ ਥੰਮ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਥੰਮ ਤੱਕ ਦੌੜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਬਣਦਾ ਹੈ।

32. ਅਪਰਨਾ ਭੱਟ ਬਨਾਮ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਦੋ-ਜੱਜ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ “ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਪਿਤ੍ਰਸੱਤਾਤਮਕ ਅਤੇ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਸੋਚਾਂ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜੋ ਅਫਸੋਸਨਾਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਦੇ ਕਦੇ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।” ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਸਟਿਸ ਐਸ. ਰਵੀਂਦਰ ਭੱਟ ਨੇ ਮੁਸ਼ਾਹਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਦੁਹਰਾਉਂਦੇ ਹਾਂ:

> 31. ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਬਚ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਆਪਣੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਤਟਸਥਤਾ 'ਤੇ ਹਰ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕੇ ਇੱਕ ਆਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਬਚ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੀੜਤ ਪਾਰਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਸੌਂਪਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ, ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਹਸਾਤਮਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਕੇ, ਜੋ ਉਸਦੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕ੍ਰਾਈਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰ (ਜਾਂ ਅਪਰਾਧੀ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ, ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਬਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ (ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ) ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਰਪੱਖਤਾ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਔਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਾਂ ਬਾਰੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸੋਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ “ਗੰਭੀਰ” ਅਪਰਾਧ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਬਲਾਤਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਰੂਪਾਂ ਦੀ ਲਿੰਗ-ਆਧਾਰਿਤ ਸਰੀਰਕ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਹੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਭਾਰੀ ਹਨ: ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਾਰੀਵਾਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਸਮਾਜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸਾਂਸਕ□ਤਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਦੀ ਪੁੱਖਤਾ ਹੈ, ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਅਕਸਰ ਅਣਜਾਣ ਪੂਰਵਾਗ੍ਰਹ (ਅਕਸਰ ਅਣਜਾਣ), ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਢਾਂਚੇ ਜੋ ਭਾਰੀ ਪੁਰਸ਼-ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਹਨ, ਅਕਸਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਢਾਂਚੇ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਖਤ ਅਤੇ ਸਮੇ ਸਿਰ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਉਪਾਅ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ, ਅਦਾਲਤੀ ਕਥਨਾਂ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ, ਵਿਚਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹਨ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਗੇ।

...

43. ਮੌਜੂਦਾ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਉਦਾਹਰਣ ਕੇਵਲ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ; ਵਿਚਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਨਿਆਇਕ ਦ□ਸ਼ਟੀਕੋਣ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਤਰਕ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਇੱਕ ਵੀ ਘਟਨਾ ਜਾਂ ਉਚਾਰਣ, ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਇਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਉੱਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਯੌਨ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ (ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗੰਭੀਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਤਥਾਕਥਿਤ ਛੋਟੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੱਕ) ਨੂੰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਇਨਸਾਫ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

33. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ, ਕਈ ਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ, ਯੌਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ ਲੱਭਣ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਢਾਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਯੌਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪਛਾਣ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ, ਸੈਕਸ਼ਨ 327 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਇੰਡੀਅਨ ਪੀਨਲ ਕੋਡ 1860 ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨਾਂ 376, 376ਏ, 376ਬੀ, 376ਸੀ ਜਾਂ 376ਡੀ ਅਧੀਨ ਦੰਡਨੀਯ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਇਨ ਕੈਮਰਾ ਟ੍ਰਾਇਲਜ਼ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

34. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੀ, ਇਨਸਾਫ ਨੂੰ ਅਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਰਹਿਣ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਬੰਦੂ @ [ਡਾ. ਧਨੰਜ ਵਾਈ ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ]

ਦੌਲਤ,10SUPERSCRIPT ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਹਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖਾਸ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਜੋ ਕਮਜ਼ੋਰ ਗਵਾਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਯੌਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਪੀੜਿਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਸਮ੍ਰਤੀ ਤੁਕਾਰਾਮ ਬਡਾਦੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ,11SUPERSCRIPT ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਡਾ. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕ ਹਿੱਸਾ ਸੀ) ਨੇ ਬੰਦੂ @ ਦੌਲਤ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਾਸ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਰ ਵਧਾਇਆ।

35. ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਪੀੜਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ:

a. ਜਿੱਥੇ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇ, ਕੈਮਰੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਮਤੀ ਦੇਣਾ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਸੈਕਸ਼ਨ 327 ਸੀਆਰਪੀਸੀ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਅਨਿਵਾਰਿਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀੜਿਤ ਵਿਅਕਤੀ (ਜਾਂ ਹੋਰ ਗਵਾਹਾਂ) ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਯੌਨ ਉਤਪੀੜਨ / ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਬਾਰੇ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ;

b. ਪੀੜਿਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੇਖੇ ਬਿਨਾਂ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪਰਦਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਅਨੁਮਤੀ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਵਿਕਲਪਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਪੀੜਿਤ ਔਰਤ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲਈ ਕਹਿਣਾ;

c. ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਿਤ ਔਰਤ ਦੀ ਸਲੀਬੀ ਜਾਂਚ ਆਦਰਪੂਰਵਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਪੀੜਿਤ ਔਰਤ ਦੇ ਯੌਨ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਅਣੁਚਿਤ ਸਵਾਲ ਨਾ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ। ਸਲੀਬੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਵਕੀਲ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੌਂਪਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਫਿਰ ਪੀੜਿਤ ਔਰਤ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ;

d. ਜਿੰਨੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਇੱਕ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਸਲੀਬੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ।

36. ਬੰਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ।

37. ਅਪੀਲ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

38. ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਨਿਪਟਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate